



Focs de Sant Isidre

Prats de Lluçanès

Ubicació

Comarca:	Lluçanès
Lloc/Adreça:	Terme municipal i nucli urbà. Prats de Lluçanès
Emplaçament	A diferents cases de pagès del terme municipal i barris del nucli urbà.

Coordenades:

Latitud:	42.00713
Longitud:	2.03312
UTM Est (X):	419934
UTM Nord (Y):	4651020

Classificació

Número de fitxa	08171-82
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Manifestació festiva
Estil / època:	Modern Contemporani
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Es manté la tradició d'encendre fogueres a algunes de les masies del municipi de Prats de Lluçanès.
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa:	dv., 05/01/2007 - 01:00

Descripció

Els focs de Sant Isidre s'encenien a la vesprada de la revetlla de Sant Isidre, patró dels pagesos. Els pagesos veneraven el seu patró, el dia 15 de maig, per tal de beneir els camps i les eines de treball. Les fogueres, però, s'encenien al vespre del dia 14 de maig, quan el sol es ponía després que la mainada hagués recollit,

durant tot el dia, fustes, troncs, mobiliari vell i altres objectes que poguessin cremar al foc. Antigament, cada masia encenia la seva foguera; d'aquesta manera, multitud de punts de llum il·luminaven les zones rurals quan es feia fosc. Actualment, a Prats de Lluçanès es manté la tradició en algunes masies del terme municipal d'encendre una foguera (clot del Vilar, Soler de n'Hug, etc.), i al nucli de Prats la revetlla consisteix en encendre grans fogueres en diferents barris que van acompanyades de sopars populars on s'ofereix pa torrat, botifarra, coca i vi bo. En algun barri hi ha ball popular. L'endemà al matí, dia de Sant Isidre, hi ha un ofici solemne a l'església parroquial de Sant Vicenç. Abans es cantaven els goigs al sant.

Observacions:

La festa de l'encesa de les fogueres fa al·lusió a la tradició segons la qual Sant Isidre va encendre una gran foguera per tal del convèncer els infidels i gent descreguda, despertant en ells la flama de la fe. La imatge ha estat cedida per Roser Reixach.

Història

Segons Joan Amades, sant Isidre, el sant castellà, va restar molts anys oblidat de tothom. A la darrerria del segle XVI, el rei va sentir-se malalt d'una greu malaltia, que els metges no sabien guarir. La reina va invocar l'ajut de sant Isidre, que la va escoltar i va tornar la salut al monarca. Des d'aleshores, es va estendre la devoció a aquest sant, especialment entre els estaments rurals (AMADES; 1983). A la primeria del segle XVI, la pagesia catalana va adoptar per patró dels fruits de la terra a sant Isidre, en substitució dels sants que fins aleshores havien venerat, com sant Galderic (pagès occità), sant Medir (pagès del Vallès) o els sants Abdó i Senén (coneguts popularment com sant Nin i sant Non). El 1623, les parròquies de Santa Maria del Mar i Santa Maria del Pi, van obtenir relíquies del sant que van provocar l'extensió de la seva devoció pel pla de Barcelona, primer, i després per la resta de Catalunya.

Joan Amades esmenta que pel Lluçanès i pel Ripollès, les pagesies i masies aïllades, cap al tard encenien quatre grans fogueres, encarades als quatre vents. Una d'elles, la més grossa, l'encenien davant de la porta. Molts dies abans, la mainada voltava pels camps per recollir les herbes dolentes i plantes parasitàries i arplegava troncs, branques i fustes per encendre la foguera. Es creia que aquestes fogueres esquivaven els mals esperits que podien desbaratar les collites, i guardaven la gent, el bestiar i les cases de mal donat i d'embruixament. L'encesa es feia per ordre d'antiguitat. La primera era la masia més gran o més antiga, i al seu darrera seguien les altres. A les contrades on hi havia una ermita, la primera foguera l'encenia l'ermità davant de la capella.

Pel Lluçanès, segons Amades, era corrent que la mainada les saltés, com es fa amb les de sant Joan. En saltar-les es cantava:

"Sant Isidre de la Pinya,
sant Isidre llaurador,
se n'anava a robar faves
a l'hort del senyor rector".

Bibliografia

AMADES, J., Costumari Català. El curs de l'any, Salvat Editores, S.A i Edicions 62, S.A, 1983
Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, Agenda de les tradicions catalanes, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1998

